ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Δημήτρης Γρηγορόπουλος

Τα τελευταία χρόνια, ειδικά μετά το κτύπημα της καπιταλιστικής κρίσης και την επιδρομή των μνημονίων που γιγάντωσαν την ανεργία, προωθούνται από την ΕΕ και τις κυβερνήσεις (με το ΣΥΡΙΖΑ να επενδύει ιδιαίτερα) οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις. Εκτός από την άμεση χρησιμότητά τους για το σύστημα (ανακύκλωση ανεργίας, διάλυση δημόσιων υπηρεσιών κ.α.), παίζουν και ιδεολογικοπολιτικό ρόλο ως βαλβίδας εκτόνωσης.

Ουτοπικές και ρεφορμιστικές τάσεις στο εργατικό κίνημα

ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΘΛΙΟΤΗΤΑΣ

Ο Μαρξ στο έργο του *Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη* αναφερόμενος στο παρισινό προλεταριάτο μετά την ήττα της εξέγερσης τον Ιούνη του 1848 γράφει: «Κατά ένα μέρος ρίχνεται σε δογματικούς πειραματισμούς, σε τράπεζες ανταλλαγής και σε εργατικούς συνεταιρισμούς, δηλαδή σ' ένα κίνημα που παραιτείται από την ιδέα να ανατρέψει τον παλιό κόσμο με το σύνολο των δικών του μεγάλων μέσων και προσπαθεί να πραγματοποιήσει την απολύτρωση πίσω από την πλάτη της κοινωνίας, με ιδιωτικό τρόπο, μέσα στους περιορισμένους τρόπους ύπαρξής του και που γι' αυτό αναγκαστικά αποτυχαίνει».

Αυτή η τάση αντιμετώπισης απ' το εργατικό κίνημα, μέχρι και σήμερα, των προβλημάτων της εργατικής τάξης με ηθικά μέσα απορρέει απ' την ανυπαρξία στα αρχικά στάδια του «κράτους πρόνοιας» ή απ' τη δομική καταβύθισή του στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Μια δεύτερη τάση, συνδεόμενη με την πρώτη αποβλέπει στην αντιμετώπιση

των προβλημάτων με την επιχειρηματικότητα, ατομική ή συνηθέστερα ομαδική (συνεταιριστική) ή με την επινόηση λύσεων στη σφαίρα της ανταλλαγής (τράπεζες με ελάχιστο τόκο ή με ανταλλαγή ειδών – υπηρεσιών ή τράπεζες χωρίς τόκο, όπως πρότεινε ο Προυντόν, κερδίζοντας τη χλεύη του Μαρξ). Και οι δύο στάσεις εμπνέονται από ηθικές και διανοητικές αντιλήψεις για την άμβλυνση των δεινών του καπιταλισμού – και σ' ένα μικροεπίπεδο τα καταφέρνουν (μερική, προσωρινή ανακούφιση ενός τμήματος της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων). Στο μεγάλο όμως επίπεδο της ριζικής λύσης των προβλημάτων με την ανατροπή του συστήματος αποτυγχάνουν. Αποδεικνύονται ουτοπικές γιατί όπως οι ουτοπιστές επιχειρούν με ηθικές και οικονομικές εμπνεύσεις να μειώσουν την αθλιότητα του καπιταλισμού, και όχι να τον ανατρέψουν, διδασκόμενες απ' την ιστορική κίνηση του καπιταλισμού που η ίδια παράγει τους υλικούς όρους της ανατροπής της (αντίθεση κοινωνικοποιημένων παραγωγικών δυνάμεων και ιδιωτικής ιδιοποίησης απ' τους καπιταλιστές).

Στον ολοκληρωτικό καπιταλισμό, η κατακρήμνιση του κράτους πρόνοιας στο βωμό της αρπακτικότητάς του ελαχιστοποιεί την κρατική μέριμνα κυρίως στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για τους ακραία φτωχούς, που στη σοσιαλφιλελεύθερη γλώσσα του ΣΥΡΙΖΑ βαπτίστηκε κατ' ευφημισμόν «επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης». Το ρήγμα της εξαθλίωσης που βαθαίνει, το σύστημα επιχειρεί να «μπαζώσει» όσο είναι δυνατόν με την επιστράτευση της «φιλανθρωπίας» της εκκλησίας, επιχειρήσεων και ΜΚΟ που σε μεγάλη έκταση καλύπτουν την απούσα κρατική μέριμνα. Με το αζημίωτο βέβαια, διασφαλίζοντας η μεν πρώτη τα οικονομικά και πολιτικά προνόμιά της στην αδιαιρετότητά της με το κράτος, ενώ οι δεύτερες ωφελούνται με κρατικές «διευκολύνσεις» και δωρεάν ευρύτατη διαφήμιση. Το αζημίωτο έχει και δεύτερη πλευρά, αφού η όποια προσφορά τους είναι προϊόν της εθελοντικής εργασίας και της δωρεάν προσφοράς ειδών απ' τους πολίτες. Ενώ στην πλειοψηφία τους, οι ΜΚΟ καλοπληρώνονται από διεθνείς οργανισμούς και το κράτος!

Πρόκειται για ιδιότυπες εμπορευματικές επιχειρήσεις, που είναι κρατικοτραφείς

Σε βασικό μηχανισμό κοινωνικής αλληλεγγύης επιχειρούν το σύστημα και το κράτος του, συνεπικουρούμενα απ' την ΕΕ, να αναδείξουν τις ΚΟΙΝΣΕΠ (Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις). Ο χαρακτηρισμός τους ως επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας ή Κοινωνικής Αλληλεγγύης δεν ευσταθεί, γιατί δεν αποτελούν μη κερδοσκοπικές οντότητες, αλλά επιχειρήσεις παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών που ανταλλάσσονται με χρήμα στην αγορά. Στόχος και όρος επιβίωσής τους όπως για κάθε επιχείρηση, είναι το κέρδος. Το γεγονός ότι θεωρητικά τουλάχιστον στις επιχειρήσεις αυτές βάσει νόμου ορίζεται περιορισμένο ποσοστό κέρδους και επανεπένδυση του υπολοίπου, δεν αναιρεί ότι αποτελεί μια κερδοσκοπική επιχείρηση μικρής κλίμακας, όπως εκατοντάδες χιλιάδες μικροεπιχειρήσεις στον ελληνικό χώρο. Οι επιχειρήσεις αυτές στον λυσσαλέο ανταγωνισμό ιδίως στη σύγχρονη κρίση υποχρεώνονται να περιστέλλουν τα περιθώρια κέρδους για να μην καταστραφούν. Ακόμη κι αν δεν ήταν νομικά υπόχρεες να διανείμουν περιορισμένα κέρδη, θα υποχρεώνονταν απ' την πραγματικότητα του ανταγωνισμού. Αυτές οι επιχειρήσεις αν τηρήσουν κατά γράμμα αυτό τον κανόνα, δύσκολα θα εξασφαλίζουν βιώσιμο εισόδημα για τα μέλη τους ή για τους εργαζόμενούς τους. Η κερδοσκοπική φύση τους επιβεβαιώνεται απ' το γεγονός ότι αν αυξηθούν σημαντικά τα κέρδη τους τίποτε δεν απαγορεύει να διανείμουν και αντίστοιχα σημαντικά μερίσματα στα μέλη τους. Αν η ΚΟΙΝΣΕΠ προσλάβει και εργαζόμενους μετατρέπεται σε ιδιόμορφη εμπορευματική – καπιταλιστική επιχείρηση, αφού αποσπά υπεραξία απ' τους εργαζόμενους, την οποία καρπώνονται οι ιδιοκτήτες του συνεταιρισμού.

Στην πραγματικότητα η ΚΟΙΝΣΕΠ είναι μια ευέλικτη μορφή επιχείρησης που προωθείται απ' το 1970, λόγω της κρίσης υπερσυσσώρευσης και έχει ενταθεί στη διάρκεια της σύγχρονης δομικής κρίσης, ως πρόσφορο μέσο για την καταπολέμηση της ανεργίας και για την προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών, σε χαμηλή κατά το δυνατόν τιμή, λόγω απόσυρσης σε μεγάλο βαθμό του αστικού κράτους απ' την όποια κοινωνική λειτουργία του. Αν και καλλιεργείται μια ψευδεπίγραφη εντύπωση αποτελεσματικότητας αυτών των επιχειρήσεων, αναπόφευκτα αυτές ακολουθούν τη μοίρα των μικρών επιχειρήσεων, που μαζικά πτωχεύουν στην κρίση.

Αποτελεί αντίφαση του συστήματος ότι απ' τη μια λόγω αδυσώπητου ανταγωνισμού στην κρίση, αλλά και λόγω της πολιτικής γιγάντωσης της συγκέντρωσης – συγκεντροποίησης των

μονοπωλίων, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και δη οι νεότευκτες και πιο αδύνατες ΚΟΙΝΣΕΠ, καταστρέφονται μαζικά. Απ' την άλλη, το σύστημα ανέχεται τη δημιουργία τέτοιων επιχειρήσεων, και μεταξύ αυτών και των ΚΟΙΝΣΕΠ για να αναπτερώνει το ηθικό των ανέργων και ιδίως των νεότερων ηλικιών. Ειδικά για τα σοσιαλφιλελεύθερα κόμματα, είτε είναι στην αντιπολίτευση είτε στην κυβέρνηση, οι ΚΟΙΝΣΕΠ έχουν ειδικό βάρος στην προσπάθεια αυτών των κομμάτων να περιβάλλουν την πολιτική τους με προοδευτικό ή και αριστερό πρόσημο για να συγκρατούν κατά το δυνατόν την πολιτική πελατεία τους. Ειδικά ο προπαγανδιστικός βερμπαλισμός του ΣΥΡΙΖΑ κυρίως πριν αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας, συνέδεε τις ΚΟΙΝΣΕΠ με την έξοδο απ' την κρίση, αλλά και με το μετασχηματισμό των παραγωγικών σχέσεων!

Αυτές όμως οι υπερφίαλες ωραιοποιήσεις και προσδοκίες όχι μόνον διαψεύδονται απ' τη λογική του συστήματος και της κρίσης, απ' τη σχετική περιορισμένη ίδρυση των ΚΟΙΝΣΕΠ, που παρά τους ιδεολογικούς πομφόλυγες συγκρούονται με την περιορισμένη προθυμία των ανέργων να εμπλακούν σε θνησιγενή και ριψοκίνδυνα εγχειρήματα. Η απομυθοποίηση όμως των πολυδιαφημιζόμενων ΚΟΙΝΣΕΠ ανιχνεύεται παρά την ιδεολογίζουσα ορολογία και στο νόμο που πρόσφατα ψηφίστηκε στη Βουλή. Στο νόμο αναφέρεται και η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και οι οικονομικές δραστηριότητες που περιλαμβάνει (κυρίως ΚΟΙΝΣΕΠ) «αποτελούν έναν τομέα οικονομικής δραστηριότητας, ο οποίος αναπτύσσεται αυτόνομα απ' τον κρατικό και τον κερδοσκοπικό ιδιωτικό τομέα, επιδιώκοντας όμως να τους επηρεάσει θέτοντας στο επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του και όχι το κέρδος».

Στην πραγματικότητα, οι ΚΟΙΝΣΕΠ είναι «κρατικοποιημένες» αφού υπάγονται στο υπουργείο Εργασίας όχι μόνο για τον έλεγχο της νομιμότητας και σκοπιμότητας της σύστασής τους, αλλά και για τη λειτουργία τους. Μάλιστα, στο άρθρο 12 προβλέπεται επιπλέον η σύσταση Συντονιστικής Επιτροπής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις που εποπτεύει. Σκοπός της είναι ο οριζόντιος συντονισμός των συναρμόδιων υπουργείων, σε επίπεδο πολιτικών αποφάσεων για τις ΚΟΙΝΣΕΠ και παρεμφερείς κοινωνικές δομές, που αποβλέπει στην αξιολόγηση παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής στρατηγικής για Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

Υποτίθεται ότι η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αποτελεί τον τρίτο τομέα της οικονομίας, που αντιδιαστέλλεται εμφατικά απ' τον κρατικό τομέα και τον ιδιωτικό. Έπρεπε επομένως να διαθέτει κάποια μορφή αυτονομίας και όργανα αυτορρύθμισης και συνεργασίας με το κράτος (όπως ο ιδιωτικός τομέας με τον ΣΕΒ και ΓΣΕΒΕ) και όχι να υπάγεται και να καθοδηγείται από κρατικά όργανα.

Προς επίρρωση των παραπάνω, την αντίληψη ότι η Κοινωνική Οικονομία είναι ο τρίτος τομέας της οικονομίας και ότι αποτελεί την αιχμή μετασχηματισμού της οικονομίας και κοινωνίας διαψεύδει η παραδοχή της Αιτιολογικής Έκθεσης ότι η «επέκταση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε κοινωνίες που έχουν διανύσει ή διανύουν περιόδους κρίσης έχει πάρει μορφές συμπληρωματικές σε σχέση με τους υπάρχοντες οικονομικούς και κοινωνικούς θεσμούς».

Επιπλέον, οι ΚΟΙΝΣΕΠ που εποπτεύονται απ' το υπουργείο Εργασίας στο οποίο υπάγονται, θα είναι κρατικοτραφείς, γιατί θα χρηματοδοτούνται με τμήμα των ΕΣΠΑ, που προορίζεται γι' αυτές. Το υπόλοιπο, κατά τα ελληνικά ειωθότα, θα το διασπαθίζει το κράτος. Εκτός τούτου, θα συναλλάσσονται εμπορικά κυρίως με το κράτος, άρα και θα εξαρτώνται κυρίως απ' αυτό, παράγοντας υπηρεσίες κοινωνικές (τις οποίες το κράτος αποποιείται) και θα τις προσφέρει αντί τιμήματος στους πολίτες που από χρήστες θα μετατρέπονται σε αγοραστές αυτών των υπηρεσιών.

Οι ΚΟΙΝΣΕΠ επίσης θα ανταγωνίζονται μεν τον ιδιωτικό τομέα, όχι όμως ως αυτόνομος τρίτος τομέας αλλά ως ιδιότυπες εμπορευματικές επιχειρήσεις που στην αγορά θα λειτουργούν ανταγωνιστικά ως ιδιωτικές επιχειρήσεις με ιδιαιτερότητες, προς ισχυρές ιδιωτικές επιχειρήσεις έναντι των οποίων για άγνωστης διάρκειας χρονικό διάστημα θα μειονεκτούν, όπου το κράτος δεν λειτουργεί ευνοϊκά ως μονοπωλιακή αγορά προς αυτές. Ότι οι επιχειρήσεις δεν συγκροτούν αυτόνομο τομέα, αλλά αποτελούν εμπορικές επιχειρήσεις επιβεβαιώνεται πλην των άλλων από δύο βαρύνονται στοιχεία:

Πρώτο, ο νόμος καθιερώνει ότι η οικονομική ταυτότητα της ΚΟΙΝΣΕΠ είναι ταυτόσημη με αυτή των εμπορικών επιχειρήσεων (αστικοί συνεταιρισμοί). Γι' αυτό στο άρθρο 14 καθορίζεται ότι δεν θα υπάρχει «εξαίρεση στον κανόνα που θέλει όλες τις επιχειρήσεις να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο».

Δεύτερο, ο νόμος για την αλληλέγγυα οικονομία και τις ΚΟΙΝΣΕΠ δεν είναι μια ρηξικέλευθη τομή. Απεναντίας, στηρίζεται στο υπάρχον νομικό μόρφωμα που καλύπτει γενικά τις αστικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις (ν. 1667/1986), στις οποίες προφανώς τις εντάσσει προσθέτοντας ορισμένες νομικές ιδιαιτερότητες για τις ΚΟΙΝΣΕΠ. Προβλέπεται μάλιστα ότι αν καταργηθεί ο ν. 1667/1986) και αντικατασταθούν οι διατάξεις του από άλλο νομοθέτημα, η ΚΟΙΝΣΕΠ θα υπάγεται ρυθμιστικά στο νέο νομοθέτημα για τις αστικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις με ορισμένες αποκλίσεις.

Παρά τις διακηρύξεις για δημοκρατικές και συμμετοχικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων

στις ΚΟΙΝΣΕΠ επικρατεί ο συγκεντρωτισμός που χαρακτηρίζει τις αστικές επιχειρήσεις. Στο άρθρο 18 εισάγεται η λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης των μελών της ΚΟΙΝΣΕΠ ως ανώτατο όργανο με το δικαίωμα της γενικής αρμοδιότητας. Οι διατάξεις του νόμου περί αστικών συνεταιρισμών ισχύουν και για το προκείμενο άρθρο, με εξαιρέσεις τις αποκλίσεις που περιλαμβάνει ο νόμος για τις ΚΟΙΝΣΕΠ. Η σύγκλιση της γενικής συνέλευσης γίνεται υποχρεωτικά μία τουλάχιστον φορά κάθε χρόνο απ' τη Διοικούσα Επιτροπή είτε κατόπιν αιτήματος του 1/3 των μελών της ΚΟΙΝΣΕΠ. Στο άρθρο 19 εισάγονται ρυθμίσεις για τη Διοικούσα Επιτροπή, η οποία αντιστοιχεί και σ' αυτή την κορυφαία ρύθμιση, στο διοικητικό συμβούλιο των αστικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.

Προκύπτει επομένως απ' το ίδιο άρθρο ότι είναι πλασματική η «αμεσοδημοκρατική» λειτουργία της ΚΟΙΝΣΕΠ, την οποία υποτίθεται ότι συνεπάγεται ο ορισμός στο νόμο της γενικής συνέλευσης των μελών της ΚΟΙΝΣΕΠ ως ανώτατου οργάνου λήψης αποφάσεων. Η σύγκλησή της όμως άπαξ του έτους αυτοδίκαια καθιστά τη Διοικούσα Επιτροπή το πραγματικό όργανο λήψης των αποφάσεων στη διάρκεια του έτους. Επομένως το δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή ένα μέλος μια ψήφος, αποδεικνύεται κενό γράμμα, αφού την πραγματική εξουσία δεν ασκεί η γενική συνέλευση, στην οποία μπορεί να εφαρμοστεί αυτή η αρχή, αλλά η Διοικούσα Επιτροπή. Εκτός απ' το δήθεν δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων και η άλλη βασική συντεταγμένη του ευρωπαϊκού ορισμού της κοινωνικής επιχείρησης αμφισβητείται. Στην πραγματικότητα, η μη προτεραιότητα στη μεγιστοποίηση του κέρδους δεν επιβεβαιώνεται, όταν στα μέλη διανέμεται το 35% των κερδών, που δεν είναι μικρό ποσό για μεσαία και άνω κέρδη.

Ενίσχυση αυταπατών για τις επιχειρήσεις

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΚΟΙΝΣΕΠ

Οι ΚΟΙΝΣΕΠ αποτελούν θεσμό που υπηρετεί τις αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Τη δραστική μείωση των κοινωνικών δαπανών προς όφελος του κεφαλαίου, τη δυναμική προώθηση ποικιλίας μορφών ελαστικής απασχόλησης με κακοπληρωμένη και επισφαλή αμοιβή την αποχώρηση του κράτους από κοινωνικές δαπάνες, τις οποίες επωμίζονται οι κοινωνικές επιχειρήσεις προσφέροντας φθηνότερες υπηρεσίες απ' τον παραδοσιακό ιδιωτικό τομέα, οι οποίες παρέχονταν δωρεάν, ενώ τώρα φορτώνονται στις πλάτες των εργατολαϊκών στρωμάτων. Με τη θεσμοθέτηση των ΚΟΙΝΣΕΠ το σύστημα και το κράτος στοχεύουν μ' ένα σμπάρο πολλά τρυγόνια: Περιορίζουν την ανεργία, ανακυκλώνοντάς την ουσιαστικά, αφού στον αδυσώπητο καπιταλιστικό ανταγωνισμό της

εποχής μας οι επιχειρήσεις αυτού του είδους έχουν περιορισμένες δυνατότητες οικονομικής επιβίωσης.

Αλλά και αυτές που επιζούν, κατά κανόνα, κακοπληρωμένη αμοιβή μπορούν να παράσχουν στους εργαζόμενους – μέλη τους. Όταν μάλιστα αποκλειστικός ή κύριος «εργοδότης» τους είναι το κράτος, αναθέτοντάς τους τη διεκπεραίωση υπηρεσιών, που θεωρεί ασύμφορο για το σύστημα να εκπληρώνει το ίδιο το κράτος, εκτός απ' τη συρρίκνωση της τιμής τους, ενδημεί το φαινόμενο της παρατεταμένης αναβολής της πληρωμής τους απ' το κράτος, ενώ οι πολίτες υποχρεούνται να καταβάλλουν άμεσα το ποσό που τους αναλογεί. Το κράτος ως συλλογικός καπιταλιστής υποβοηθεί την κερδοφορία του κεφαλαίου, καταργώντας ή μειώνοντας δραστικά τις δαπάνες ακόμη και για την ακραία φτώχεια, τις οποίες αναλαμβάνουν με ψαλιδισμένες αμοιβές οι κοινωνικές επιχειρήσεις.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν μεγάλη ιδεολογική αξία για το καπιταλιστικό σύστημα και το πολιτικό προσωπικό. Καλλιεργούν αυταπάτες στη νεολαία ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να τους εξασφαλίσει μόνιμη εργασία και ευημερία. Ενισχύεται το ιδεολόγημα της επιχειρηματικότητας ως βέλτιστης κοινωνικής δραστηριότητας, που προβάλλεται περίπου ως πανάκεια. Παράλληλα, δαιμονοποιείται το κράτος ως αποκλειστικός υπεύθυνος της κρίσης, ενώ καθαγιάζεται το επιχειρείν και απολυτοποιείται η προσωπική ευθύνη για τη μη αξιοποίησή του. Οι εργαζόμενοι στις κοινωνικές επιχειρήσεις δεν απεργούν – αυτή τουλάχιστον η τάση επικρατεί – αφού θεωρούν ότι θα απεργήσουν κατά του εαυτού τους.

Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΕΙΝΑΙ ΤΑΞΙΚΗ

Καλύτερη ζωή σε ένα καλύτερο κόσμο

ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΑΝΑΤΡΟΠΗ

Η εκμετάλλευση της άδολης αλληλεγγύης και το εφεύρημα της κοινωνικής επιχείρησης πιστοποιούν ότι ο καπιταλισμός παρά τις χαίνουσες πληγές του δείχνει ανθεκτικότητα και ευρηματικότητα, μεθοδεύοντας επιμέρους λύσεις, προσδοκώντας ή και αναζητώντας μια αναπτυξιακή μακρόχρονη έξοδο κερδοφορίας απ' το τέλμα της υπερσυσσώρευσης. Στην περιδίνηση της κρίσης του ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός είναι αντίδραση σ' όλη τη γραμμή και σ' όλα τα μέτωπα (υπερεκμετάλλευση, λιτότητα, απορρύθμιση εργασίας, αυταρχικοποίηση ακραία) επιχειρεί όμως να προσφέρει και λίγο καρότο, οικονομικό, κοινωνικό και ιδεολογικό προσφέροντας λίγη ανακούφιση και ψεύτικη παρηγοριά στην

αβάσταχτη αθλιότητα που παράγει.

Η λύσσα για κέρδος οριακές παρεμβάσεις επιτρέπει στον καπιταλισμό: ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, ελαστικοποιημένη εργασία, μυθοποίηση της επιχειρηματικότητας, κυνική εκμετάλλευση της ανθρωπιάς, ψέματα και αυταπάτες. Απ' τα πιο λαμπερά όπλα του η κοινωνική επιχείρηση και η αλληλεγγύη. Θεμιτό και θετικό είναι ο νέος να αναζητεί εργασία στην οποία δεν θα είναι γρανάζι, αλλά δημιουργός, που θα του προσφέρει εργασιακή ασφάλεια και αξιοπρεπείς απολαβές και μάλιστα σ' ένα πλαίσιο κοινωνικής προσφοράς. Ωστόσο, η μικροεπιχειρηματικότητα (αποθέωση των cafe) και στα όριά της η κοινωνική επιχειρηματικότητα που προωθεί το σύστημα παραπέμπει στον πίθο των Δαναΐδων και στο μαγικό ραβδί της Κίρκης. Στον πρώτο, γιατί όσες μικροεπιχειρήσεις δημιουργούνται, άλλες τόσες ή και περισσότερες βάζουν λουκέτο... Στη δεύτερη, γιατί η επιχειρηματικότητα και δη με τις δάφνες της κοινωνικής επιχείρησης μεταμορφώνει το νέο σε ψευτοεπιχειρηματία και ανυποψίαστο θύμα και όργανο του συστήματος. Είτε άνεργοι είτε εργαζόμενοι οι νέοι, είτε σε κακές συνθήκες ή σε κάπως καλύτερες γιατί η ελίτ θα είναι ολιγάριθμη, δεν πρέπει να εγκλωβίσουν τη ματιά και το όραμά τους μόνο στο πώς θα κάνουν λιγότερη κακή ή κάπως καλύτερη τη ζωή τους. Αλλά να κάνουν όραμα το πώς θα κάνουν πραγματικά καλύτερη τη ζωή τους κάνοντας πραγματικά καλύτερο τον κόσμο μας.

Νέοι και πολίτες με περίσσια ευαισθησία και ανθρωπιά για τον συνάνθρωπο τείνουν ευήκοον ους για αλληλεγγύη στις σειρήνες, ενώ η δική τους συστημική αναλγησία προκαλεί τα προβλήματα και τη δυστυχία για τα οποία επικαλούνται την αλληλεγγύη μας. Η αλληλεγγύη όμως έχει ταξικό χαρακτήρα. Ανταπόκριση στις υποκριτικές εκκλήσεις των κρατούντων θα προσφέρει μια περιορισμένη και παροδική ανακούφιση στους χειμαζόμενους. Δεν θα συμβάλλει όμως στην απαλοιφή του άθλιου καπιταλιστικού κόσμου ούτε θα εξαναγκάσει το αστικό κράτος και τους καπιταλιστές να λάβουν στοιχειώδη μέτρα για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της κοινωνίας, όταν με την αλληλεγγύη των πολιτών αναδιανέμουν κάποια ψιχία στην ακραία φτώχεια. Αλληλεγγύη ναι, αλλά με αγωνιστική ταξική πάλη για ανέργους, τους απεργούς, τους πρόσφυγες, τους μη έχοντες, τους αγωνιζόμενους για ν' ασπαστούν κατακτήσεις απ' το σύστημα. Αλληλεγγύη ενταγμένη στην αντικαπιταλιστική ανατροπή και επανάσταση για να εκλείψει ο καπιταλισμός, η πηγή των δεινών του ανθρώπου.

Πηγή: **ΠΡΙΝ**